
Vraždy v Cherringhamu

Tajemství prázdného trezoru

Matthew Costello, Neil Richards

Baz si vytřel pot z očí a narovnal se. *Bože, to mě bolí hřbet!* pomyslel si.

Podíval se na hodinky. Už bylo po páté. Skoro sedm hodin se plahočí cikcak po poli. Tam a zase zpátky se brodí blátem, pomalu máchají detektory ze strany na stranu a naslouchají, jestli se neozve výmluvné pípnutí signalizující nějaký nález.

Napřed postupovali spolu, pěkně vedle sebe. Potom však Jerry usoudil, že by se měli rozdělit a každý pracovat na určité části pole. Nějak se tím prý měly zvýšit naděje, že by mohli něco objevit, Baz ovšem nechápal, v čem mohl být tento systém lepší.

Celý svah protínaly brázdy a podle Jerryho logiky by měli přecházet přes pole sem a tam napříč přes směr brázd. Prý když budou mít štěstí, tak se něco mohlo dostat nahoru už při orání.

Na tom pozemku měl Butterworth sít kukuřici, a už na to bylo skoro pozdě, jenže v posledních dnech v jednom kuse pršelo, a tak musel čekat až do poslední chvíle.

Potíž spočívala v tom, že díky všemu tomu dešti se zorané pole změnilo v bahnisko, kterým se prodírali z jednoho konce na druhý. Baz měl holínky obalené blátem a těžké jako cent. Pokud šlo o něho, vůbec neměl dojem, že by se ho nějak drželo štěstí.

Bolelo ho v zádech. Bolely ho nohy. A ruce ho bolely také, jak pohyboval tím zatraceně velkým a těžkým detektorem, který za celou dobu nedetekoval vůbec nic.

Jerry si prozíravě vybral lehčí přístroj, ale na tom nebylo nic překvapivého. Baz věděl, že je to prohnáný parchant, ale ještě nikdy se mu nepostavil na odpor. S Jerrym nebylo záhodno pouštět se do křížku – rval se zlomyslně a záludně. Byl hubený jako tyčka, samá šlacha. Jako by snad vůbec nejedl a pořád jenom pil, ale když došlo na pranic, naráz měl svalů až dost.

Zrovna jako nějaký příšerný pes, který do vás zatne zuby, sevře čelisti a nepustí a nepustí.

Zatímco Jerry byl hubený, Baz si připadal tlustý a nemotorný. Býval takový odjakživa – už když spolu chodili do školy. Teď se tomu říká obezita. Jako by v tom sakra byl nějaký rozdíl. Ale co, Abby měla figuru zrovna jako on a nedělala si z toho hlavu, tak proč by se měl trápit?

Opřel se o rýč a ohlédl se přes pole po Jerrym.

Napřed ho vůbec neviděl – až po chvílce ho zahlédl, jak odpočívá, sedí opřený zády o sloupek v plotě a pokouje. Teď na něho Jerry zamával.

Baz mu také zamával.

Línej parchant.

Sáhl do kapsy, vytáhl z ní plechovku s energetickým nápojem a vypil ji do dna. Byla poslední a už je prázdná. To se zase dnes vyvedl náramný den. Vyhodil sedm liber za plechovky s pitím a výživné tyčinky, a co zatím našel?

Zalovil v kapse kalhot a vytáhl své poklady. Jeden kovový knoflík. Dva kousky železného šrotu. A tři nábojnice z brokovnice.

Ale co, však už bude brzy konec. Zbývá jim prochodit poslední čtverec v koutě pole a pak se mohou vydat zpátky domů.

Hodil si rýč přes rameno, usadil sluchátka na uších a seřídil parametry detektoru. Pozvedl ho, aby se smyčka vznášela těsně nad zemí, a vykročil, aby prohledal zbytek pole.

Tohle už dělat nebudu. Je to vyloženej promarněnej čas, zatraceně! pomyslel si.

Jerry pozoroval Baze, jak ve vzdáleném rohu pole přechází dopředu a dozadu jako zombie, a pocítil jakousi úzkost. Za chvíli bude šest, a když budou pokračovat tímhle tempem, nedostane se do hospody dřív jak po sedmé. A to je pro něho moc pozdě!

Ale co je to s tím Bazem? Proč se tam plazí jako šnek?

Možná bych si měl na pomoc vzít někoho jiného, pomyslel si. Řeknu Bazovi, že se na to nehodí...

Pravda ovšem byla taková, že měl pro Baze slabost. Ta jeho ženská, to byla opravdu semetrika, a Jerry si byl až moc dobře vědom, že kdyby kamaráda tu a tam nevytáhl aspoň na pár hodin z domu, tak by se nakonec musel jít oběsit.

A potom také, to se muselo Bazovi přiznat, byl důkladný. Nikdy neodešel od rozdělané práce, dokud s ní nebyl hotov.

Jerry zašlápl oharek cigarety do bláta a vydal se za Bazem, aby mu řekl, že toho má nechat.

Ani nemusel dojít až k němu. Baz přestal sám.

Jerry viděl, jak se parták shýbl a rýpl do země, pak přešel smyčkou detektoru nad tím místem znovu a zase ryl v hlíně. Potom si bez ohledu na všechny ten marast klekl a začal odhrabovat bláto rukama.

Jerry přidal do kroku.

Baz se posadil, stáhl si sluchátka z uší a zuřivě na něho mával – naráz se hýbal opravdu svižně.

„Jerry! Jerry!“

Nebylo nutné, aby kamaráda pobízel. Jerry se rozběhl, a když přisupěl k Bazovi, mohutný chlapík pořád ještě usilovně odškraboval zeminu rýčem a vydolovanou hlínu házel všude kolem sebe.

„Páni, Bazi! Přestaň! Jen pomalu, pomalu, kamaráde!“ brzdil ho Jerry a už si klekal vedle něho. „Máš něco? Copak to je?“

„Slyšel jsem silnej signál, Jerry. *Obrovskej!*“

„No tak se uklidni, přestaň bláznit. Může to bejt všecko možný. Kus starýho pluhu. Zahrabanej vůz. Bomba z druhý světový...“

„Bomba? Kristepane!“

Baz rychle vyskočil na nohy, pustil rýč a couval pryč.

„Nebo... Může to bejt i něco cennýho – a kdyby jo, přece bys to nechtěl poškrábat rejčem.“

Usmál se na Baze, který zmateně vrtěl hlavou, pomrkával a nakonec přikývl.

„Jo, máš pravdu. Mohlo by to bejt něco cennýho...“

Jerry opatrně odhrábl vrstvu hlíny ke straně a už nález ucítil pod špičkami prstů. Něco tam opravdu leželo, o tom nebylo sporu, něco plochého, snad

se vzorem vytlačeným do povrchu. Zkusil to zvednout, ale ta věc byla příliš velká a zatížená zbývající hlinou, a lepkavý jíl jako by se svého vlastnictví nechtěl vzdát.

Baz znovu poklekl vedle partáka.

„Musíš na to takhle, Bazi,“ poučoval ho Jerry a předváděl, jak odhrabávat hlinu pěkně po hrstech. „Hezky jemně.“

Zabralo sotva minutu, než se jim konečně podařilo odhalit tvar té záhadné věci. Mělo to podobu kruhu se zvýšeným okrajem a celé to mělo v průměru několik desítek centimetrů. Předmět byl čertovsky těžký. Jerry se přesto pokoušel kovový kruh zvednout.

„Krucí – budeme muset zabrat. Je to těžký jako hrom.“

Baz se chopil protějšího okraje kruhové desky a zabral. Ohromeně vykukl oči.

„A kruci! Je to fakt z nějakýho kovu. Ale co to je, Jerry? Je to poklad?“

Jerry vytáhl láhev s vodou, kterou měl zasunutou v kapse bundy, a nalil trochu na tu věc. Na jednom místě se odplavila vrstvička bláta a objevil se černý povrch s jemným modravým nádechem. Podíval se zblízka. Plochu kruhu zdobily nějaké vyryté postavy – lidé bez kouska oblečení na sobě, jak tančí, vyhrávají na trumpety a v ruce třímají oštěpy.

„Já ti nevím, Bazi. Mohl by to bejt nějakej starej tác. Nebo podobný harampádí. Třeba něco jako ty velký podnosy, na kterejch se krájí pečínka...“

„Ale... ale mohl by to bejt i poklad?“

Jerry se podíval na Baze, jemuž zářil obličej jako dítěti u vánočního stromečku.

„Je to možný.“

Ovšem ve skutečnosti si to nemyslel. Copak by se zrovna na něho někdy mohlo usmát štěstí?

Pete Butterworth seděl ve svém stavení za starým kuchyňským stolem, ruce založené na prsou, a čekal. Na rameni cítil teplou dlaň své manželky Becky, a její dotek mu dodával klidu. Rozhlédl se po místnosti. V kuchyni jich bylo celkem pět – ale několik minut už nikdo z nich nepromluvil.

V čele stolu seděl profesor Peregrine Cartwright, někdejší šéf katedry římské archeologie na Oxfordské univerzitě, a studoval kovový podnos pomocí

lupy jako Sherlock Holmes. Občas těžkým artefaktem pootočil a zapsal si poznámku do malého notýsku, který měl na stole před sebou.

Naproti Peteovi seděli za stolem na kuchyňských židlích Jerry a Baz, kterým v žertu říkával „nejnemožnější hledači pokladů na světě“.

Možná až do dneška.

Přilajdali se na statek, zrovna když končil s dojením, za sebou nechávali blátivé stopy vedoucí až do domu, a oba u toho drmolili jeden přes druhého, takže napřed vůbec nevěděl, o čem to povídají.

Pak opatrně vytáhli ze starého pytle tu věc a položili ji na kuchyňský stůl. Pete i Becky samým překvapením o krok couvli.

„My si myslíme, že je to nějakéj historickéj jídelní podnos,“ ozval se Baz.

„Nejspíš středověkéj nebo tak,“ dodal Jerry.

Na té věci ještě pořád ulpívaly kousky bláta a velký začernalý kovový talíř nevyhlížel nijak zvlášť slibně. Jenže Pete svého času viděl dost a dost starých věcí, které se našly na zemědělských pozemcích, aby hned poznal, že nejde jen tak o nějaký podnos.

A určitě nepocházel ze středověku.

Becky nález opatrně umyla ve velkém kuchyňském dřezu a pak ho položili na noviny rozprostřené na stole. Pete přitom oběma mládencům vysvětloval složitosti formálního procesu dokumentace archeologických nálezů.

Nezbytně bylo třeba ihned informovat úřady, a kdyby to člověk neudělal, rychle by mu přistál v rukou výměr s uloženou pokoutou pěti tisíc liber.

Potom odborníci z Britského muzea rozhodnou, zda objevený předmět patří do kategorie „nález pokladu“. Tihle specialisté také stanoví hodnotu nalezeného artefaktu a vyplatí nálezci tržní cenu, načež se tato částka zpravidla dělí mezi majitele pozemku a nálezce podle dohody, kterou uzavřeli.

„Je štěstí, Jerry,“ řekl Pete a usmál se na svou ženu, „že mám právě takovou smlouvu, kterou jsme spolu podepsali – tuhle je.“

A vytasil list papíru, který – bude-li ten tác tím, co se domníval, že je – zachrání jeho dům, farmu, živobytí a celou rodinu před bankrotem, který by se jim do konce roku nevyhnul.

Znovu ho napadlo, k jak nepravděpodobné věci tu došlo.

Pete Butterworth byl skutečně už na pokraji krachu a zdálo se, že jenom zázrak v podobě nálezu skrytého pokladu ho dokáže zachránit před finanční zkázou. Pozemky, na kterých jeho rodina hospodařila poslední

tří generace, patřily lady Reptonové, a ta se jasně vyjádřila, že od příštího dubna zvedne výši nájemného – už zase.

Profesor Peregrine Cartwright odložil zvětšovací sklo, zavřel zápisník a dramaticky se rozhlédl po kuchyni.

Ach, ach, teď ta novina přijde, pomyslel si Pete. Co to tedy ti dva našli?

Srdce mu bušilo jako parní buchar.

„Především,“ pravil postarší archeolog, „musím podtrhnout, že jste jednal správně, když jste mě sem hned večer přivolal, pane Butterworthe. Všechny historické nálezy je třeba řádně ohlásit úřadům v době co nejbližší. A vyžádat asistenci odborníka, jako jsem já..., ačkoli musím dodat, že už jsem v penzi. Ten musí potvrdit pravost nálezu. Takové potvrzení vždycky... Jak bych to řekl... Promaže kolečka příslušného úředního postupu.“

„Cože?“ vydechl Baz.

„Chce říct, že nám může pomoci, když jsme jednali ‚podle předpisů‘, chápeš?“ řekl Jerry, jako by Bazovi tlumočil.

„Tak to jo,“ přikývl Baz, ale tvářil se pořád stejně zmateně.

„Mohl bych pokračovat?“

„Prosím, profesore, jen do toho,“ pobídl ho Pete.

UVĚDOMIL SI, že Cartwright byl zvyklý všechno kolem sebe řídit, a tak se rozhodl nechat ho, ať postupuje podle svého. Becky přikročila k sousední židli, vytáhla ji zpod stolu a posadila se vedle muže. Pod stolem mu nahmatala ruku a stiskla ji.

„Velmi děkuji,“ řekl Cartwright zdvořile a pokračoval. „Nyní se především musíme postarat o zabezpečení místa nálezu. Pane Butterworthe, snad byste měl zítra zařídit nějaké oplocení a možná se připravit na zorganizování nějakých dalších pomocníků, kdyby se ve vykopávkách pokračovalo. Co říkáte?“

Pete přikývl, ačkoli si nebyl jistý, kam profesor míří.

„Já mezitím musím kontaktovat Britské muzeum, to udělám hned ráno,“ pokračoval Cartwright. „Ovšem pokud má artefakt zůstat zde, bude se muset střežit čtyřicet hodin denně. Mohu doporučit spolehlivou bezpečnostní službu z Oxfordu. Podobné zabezpečení už zajišťovala, a budete ji potřebovat nejméně několik týdnů, než se do toho vloží Britské muzeum.“

Pete se podíval na manželku.

Bezpečnostní služba čtyřicet hodin denně? Jak by to proboha mohli zaplatit? Už slyšel, že může trvat i celý rok, než člověk dostane peníze za takovýhle nález.

To se musí dát vyřešit i jinak.

„Profesore, nedalo by se to zařídit nějakým jiným způsobem? Třeba to dát do banky? Nemohli by...“

Cartwright se uchechtl, jako by slyšel hodně absurdní návrh.

„Banky se podobným úschovám vyhýbají jako čert kříži. Nesou odpovědnost za všechno, co se v jejich budovách šustne. Ovšem...“

Cartwright se odmlčel a zatvářil se, jako by ho právě něco zajímavého napadlo. Poškrábal se ve vousích a přikývl.

„Něco by se přece dalo dělat, víte? Mohl bych to možná vzít s sebou do svého domu v Cherringhamu, co říkáte? Mám tam pořádný sejf, konstruovaný právě pro ukládání podobných cenných předmětů. Tak si myslím... V tomto případě bych se asi mohl o bezpečnou úschovu postarat sám.“

„To by bylo výborné,“ přikyvoval Pete.

„Takže jsme domluvení?“

„Myšlím, že to tak bude nejlepší.“ Pete se ohlédl po manželce, co ona na to. Becky spokojeně přikyvovala.

„Moment, jo?“ ozval se Jerry. „Chcete říct, že si ten tác *vezmete*? Ale ten je náš!“

„Ale milý chlapče,“ vrtěl profesor Cartwright hlavou. „Není možné, abych připustil, že se o něj budete starat vy!“

„Proč ne? Je to náš tác. My jsme ho našli.“

„To vůbec nechej zpochybňovat. O autorství nálezu zde není sporu. I když bych vás měl vyvést z omylu, když o tom předmětu mluvíte jako o tácu.“

„Cože?“ opakoval Baz.

„Profesore Cartwrighte,“ vmísil se do hovoru Pete, aby se zeptal na věc, která mu úporně vrtala hlavou od chvíle, kdy Jerry a Baz tu věc přinesli.

„Mohl byste nám říct, co to tedy ve skutečnosti je?“

„Ale jistě, jistě!“ odvětil Cartwright nadšeně. „Je to velice hezký kousek římského stříbrného nádobí ze čtvrtého století. Podnos, přesněji servírovací podnos. Je zdobený postavami různých mořských božstev, pěkným vyobrazením Bakcha a několika menádami s úžasně vykreslenými detaily.“

„Stříbrnej?“ opakoval Jerry, očividně zklamaný. „Takže žádný zlato?“

„Samozřejmě stříbrný,“ opáčil Cartwright, jako by už samo pomyšlení na zlato působilo nesmyslně.

„Takže to není nějak moc cenný, co?“ zeptal se posmutněle Baz.

„Ba naopak! Já bych řekl, že hodnota toho nálezu je hodně vysoká.“

Peteovi poskočilo srdce v naději.

„Jen dál, profesore,“ řekl Jerry. „Tak to povězte na rovinu! O jak velkejch penězích to mluvíte?“

Profesor Cartwright si povzdychl, jako by už samotné vyčíslení peněžní hodnoty římského artefaktu představovalo cosi velmi nechutného.

„Dobře... Tedy vezměme třeba podnos z Mildenhallského pokladu – to je podobný nález, původem také ze čtvrtého století. Ten ovšem nedosahuje zdaleka takového uměleckého mistrovství a kvality jako tento kus. Kompletní soubor, pokud mě paměť neklame, se ohodnotil částkou kolem padesáti tisíc liber.“

Pete polkl a ucítil, jak mu žena pod stolem stiskla ruku. Padesát tisíc liber! I kdyby se ta suma rozdělila, deset nebo dvacet tisícovek by stačilo k tomu, aby se jejich rodina dostala z problémů. Na protější straně stolu usazení Jerry a Baz si nadšeně pláclí.

„To je aspoň vejsledek!“ prohlásil Jerry. Pak se otočil na Baze: „Co jsem ti říkal?“

„Johohó!“ halekal Baz a uchváceně si mnul ruce.

Profesor Cartwright si netrpělivě odkašlal.

„Nicméně pokud se samozřejmě uváží míra inflace, mohli byste celkem s důvěrou čekat, že úřady ocení tento podnos na jeden až jeden a půl milionu liber.“

Pete ztuhl a zbledl jako stěna.

„Přinejmenším pěkných pár set tisíc,“ dodal profesor, jako by je chtěl poukázat.

Kuchyň se ponořila do mlčení a Pete by přísahal, že se všem kolem stolu zatajil dech. Profesor Cartwright vstal a postupně se jim podíval do očí.

„Takže se myslím shodneme, že nejrozumnější postup bude ten, když podnos – a brzy se mu bude jistě říkat Cherringhamský podnos – na noc uložím do svého sejfu, že?“

Pete hned nedokázal odpovědět. Podíval se na manželku a viděl, jak jí po tvářích stékají slzy.

„Ano,“ přisvědčil, a sám měl co dělat, aby se nerozplakal. „Určitě máte pravdu.“

„Takže bychom ten nález měli do něčeho zabalit a pak mi s tím pomůžete do auta, abych mohl odjet.“

Přeložil Jan Mrlík